

Załączniki do Policy Brief

ceo

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

unicef

dla każdego dziecka

Koncepcja metodyczna oddziałów przygotowawczych

Policy Brief

Rozdział 2 Prawne aspekty organizacji oddziału przygotowawczego

Warunki ustanowienia, organizacji i funkcjonowania oddziałów przygotowawczych w polskich szkołach określa szereg Rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. 2027 poz. 1655)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. 2022 poz. 573).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 sierpnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy.

Kluczowe informacje dotyczące organizacji oddziału przygotowawczego znajdują się **w paragrafie 16 rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2017 r.** w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. 2027 poz. 1655), który określa:

- skład komisji kwalifikującej ucznia do OP (ust. 1 § 16),
- maksymalną liczbę uczniów w oddziale (ust. 2 § 16; do marca 2022 było to 15 osób, obecnie – 25; dokument nie określa minimalnej liczby uczniów, a więc oddział może być zorganizowany także dla jednego ucznia),
- programów nauczania i dostosowania metod i form realizacji (ust. 3 § 16),
- osoby prowadzące zajęcia oraz możliwość wspomagania procesu przez pomoce nauczycieli władające językiem kraju pochodzenia ucznia (ust. 4 § 16),
- liczbę godzin w tygodniowym rozkładzie zajęć (ust. 5 § 16),
- możliwość organizacji nauczania w klasach łączonych (ust. 6 § 16),
- warunki decyzji o skróceniu albo przedłużeniu okresu nauki w OP oraz sposób jej podjęcia (ust. 7 § 16),
- możliwość zorganizowania OP w trakcie roku szkolnego (ust. 8 § 16),
- liczbę godzin nauki języka polskiego oraz podstawę opracowania programu zajęć (ust. 9 § 16),
- warunki i sposób organizacji zajęć w OP w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców (ust. 10 § 16).

Rozdział 3. Praktyczne i pragmatyczne aspekty funkcjonowania oddziału przygotowawczego

3.2. Przyjęcie ucznia przybywającego z zagranicy do szkoły w Polsce – procedura przyjęcia do określonej klasy

Procedura przyjęcia ucznia do szkoły i klasyfikacji do oddziału przygotowawczego

1. Przyjęcie ucznia do szkoły zgodnie z przepisami (a więc na warunkach i w trybie postępowania rekrutacyjnego dotyczących obywateli polskich) i zakwalifikowanie go do odpowiedniej klasy na podstawie kryterium liczby lat nauki i wieku.

2. Wstępna nieformalna diagnoza, której celem jest ustalenie na ile poziom znajomości języka ucznia umożliwi mu naukę w klasie ogólnodostępnej i czy zachodzi potrzeba skierowania ucznia do istniejącego OP lub utworzenia w szkole OP.

Jeśli w szkole nie ma OP:

A. podjęcie starań w celu utworzenia OP – uzyskanie zgody organu prowadzącego.

B. Powołanie zespołu kwalifikującego uczniów do OP (dwóch nauczycieli, pedagog lub psycholog).

C. Po uzyskaniu zgody od organu – utworzenie OP w szkole

D. Opracowanie aneksu do arkusza organizacji szkoły na dany rok – uwzględnienie zmian wynikających z utworzenia w szkole OP.

3. Kwalifikacja ucznia do odpowiedniego poziomu nauczania, odpowiedniej klasy na podstawie złożonej diagnozy.

4. Skierowanie ucznia/uczniów do odpowiedniej klasy i oddelegowanie do nauczania w OP.

5. Opracowanie tygodniowego planu nauczania dla OP z uwzględnieniem ramowego planu nauczania dla klasy, do której uczeń został zakwalifikowany.

6. Przydzielenie obowiązków nauczycielom przedmiotowym.

7. Powołanie wychowawcy: zadania wychowawcy realizuje nauczyciel klasy, do której uczeń został przyjęty. W przypadku, jeśli OP gromadzi dużą liczbę uczniów (np. powyżej 5 – powołanie również wychowawcy OP)

3.7. Programy nauczania i dostosowanie metod i form realizacji

3.7.1. Nauczanie języka polskiego w OP

Kluczowe dla zrozumienia roli procesu poznawania języka jest wyjaśnienie pojęć BICS i CALP¹

BICS – Basic Interpersonal Communication Skills, czyli język codziennej komunikacji to język:

- niewymagający poznawczo,
- zawsze osadzony „tutaj i teraz”,
- używany w znanym kontekście,
- używany w sytuacji „twarzą w twarz”,
- obejmujący słownictwo o wysokiej frekwencji (około 2000 słów) i proste struktury zdaniowe, używany w sytuacji małej presji.

W szkole jest to język używany na przerwie. Biegłość komunikacyjna wymaga od roku do trzech lat nauki i zależy od indywidualnych predyspozycji, odległości typologicznej języka ojczystego uczącego się od języka polskiego, stopnia immersji językowej, wieku. Często zawiera tzw. okres ciszy (milczenia – okres, kiedy uczący się już rozumie wiele informacji w języku obcym, a więc ma receptywną znajomość języka, ale jeszcze nie mówi w tym języku).

CALP – Cognitive Academic Language Proficiency – język edukacji szkolnej, język akademicki – to język wymagający poznawczo i charakteryzuje go:

- doświadczenie (doświadczenie) i kontakt z kulturą,
- wykłady, teksty pisane, specjalistyczna terminologia,
- humor, związki frazeologiczne, komunikację niewerbalną
- rejestr formalny, język podręczników, kwestie rejestru/stosowności,
- ograniczona interakcja (praca z tekstem),
- język abstrakcyjny,
- mniej znany kontekst, temat,
- użycie zdekontekstualizowane,
- słownictwo o niskiej frekwencji,
- wysoka stawka (duża presja).

Jest to język używany w szkole na lekcjach, język podręczników szkolnych. Biegłość na poziomie średniozaawansowanym wymaga minimum pięciu lat nauki. W Polsce używa się czasami skrótu JES² – język edukacji szkolnej, który można uznać za odpowiednik CALP.

Doświadczenie migracji	Znajomość języka	Zakres wsparcia
Dzieci migrantów urodzone za granicą	Brak znajomości lub słaba znajomość języka polskiego	Język komunikacji Język edukacji szkolnej
	Dobra znajomość języka komunikacyjnego	Język edukacji szkolnej
Dzieci migrantów urodzone w Polsce	Dobra znajomość języka komunikacyjnego	Język edukacji szkolnej
Dzieci Polaków urodzone lub wychowywane za granicą (tzw. powracające)	Słaba znajomość języka komunikacyjnego	Język komunikacji Język edukacji szkolnej
	Dobra znajomość języka komunikacyjnego	Język edukacji szkolnej
Dzieci z rodzin dwukulturowych urodzone lub wychowywane za granicą	Brak znajomości lub słaba znajomość języka polskiego	Język komunikacji Język edukacji szkolnej
	Dobra znajomość języka komunikacyjnego	Język edukacji szkolnej

¹ Koncepcja BICS i CALP zaproponowana została przez Jim'a Cummins'a w pracy *Cummins, James (1979). "Cognitive/academic language proficiency, linguistic interdependence, the optimum age question and some other matters"*

² <https://metodajes.pl/>